

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs II. De iis, ad quos spectat eligere, sive jure ordinario, sive speciali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

idem de nominatione sentiunt Pass. loc. cit. q. 3. n. 50. & Abb. ab eo cit.) propriè tamen nihil juris tribuat. Decius in Rub. h. t. Tusc. lit. E. conclus. 59. Licet enim est Patrono laico, etiam post præsentationem unius factam Collatori ordinario, præsentare alium, & Collatori pro libitu suo, quem maluerit ex istis duobus instituire. c. cum autem & c. de jure patron. electio autem publicato scrutinio revocari non potest. c. publicato. & c. h. t. Secundò, quòd præsentatio importet jus præsentandi ex gratuita concessione Ecclesiæ competens etiam laicis nempe patronis; Electio autem jus, quòd Ecclesiæ laicis concedere non solet. Gl. in cap. pia mentis. & c. v. eodem. Tertiò necesse non sit, ut præsentato, antequam eis denunciatur Superiori intimetur præsentatio, ejusque consensus exquiratur. c. quàm sit. h. t. in 6. Quartò quòd electio necessariò fiat à multis, seu spectet ad Collegium, præsentatio fieri possit ab uno. c. nullus. h. t. Denique quòd electioni correspondeat confirmatio, sicut postulationi admissio; præsentationi vero institutio, quæ propriè sumpta in hoc distinguitur à collatione, quòd collatio propriè fit donatio libera, institutio autem collatio quadam necessaria, quâ Superior ex juris necessitate tenetur beneficium conferre ei, qui legitime est à Patrono præsentatus. Abb. ad c. 2. ne sede vacante.

Questio 236. Qualiter electio differat à nominatione tam solenni, quàm non solenni?

Respondeo: ferè in idem, in quibus differt à præsentatione; cum neque per nominationem nominato jus ullum acquiratur. c. cum inter. h. t. sitque nominatio solennis ferè similis præsentationi, nisi quòd nominatio sit de pluribus. c. quòd sicut. h. t. non eligatur autem nisi unus. Illa etiam nominatio usitata in pluribus Germaniæ locis, teste Pirh. num. 4. quâ unus nominat certam personam ad vacantem Ecclesiam, alius autem eam sibi nominatam præsentat Superiori, ita ut non possit præsentare aliam, re ipsa & in effectu à præsentatione vix differat; cum talis præsentatio aliud non sit, quàm executio factæ prius nominationis, vel potius nominatio immediata. Pirh. ibid.

PARAGRAPHVS II.

De his, ad quos spectat potestas eligendi, sive de jure ordinario, sive de speciali.

Questio 237. In ordine ad intelligendos & conciliandos varios canones antiquos, à quibus & quomodo olim electi Episcopi?

Respondeo: post mortuos Episcopos, quos in sui locum constituerunt Apostolorum singuli, auctoritate ad hoc à CHRISTO accepta. cap. ult. d. 68. jus constituendi Episcopos totum penes Papam, utpote Petri in universali totius Ecclesiæ gubernatione successorum resedit. cap. omnes. d. 22. Dein summi Pontifices pro variis temporum circumstantiis jus illud expressè vel tacitè concesserunt aut permisserunt personis diversis. Unde aliquando electi seu nominati Episcopi à toto pariter Clero & populo. c. Episcopus. c. lectis. c. sacrorum.

d. 63. non quòd populus simul suffragia daret; sed quòd vel nominaret seu postulareret aliquem, quem postea Clerus eligeret, non tamen necessariò. c. 1. d. 62. vel in electum à Clero consentiret. c. nosse. d. 63. vel quòd solum populi testimonium de probitate Electi requirebatur ad electionem. cap. vobis. d. 63. Quodque etiam ex speciali privilegio à Principibus sæcularibus electi & nominati Episcopi, aut etiam consensus eorum requisitus, ita, ut sine eo à Clericis fieri nequiret electio. c. nobis. & seq. d. 63. Postmodum verò ea potestas eligendi vel postulandi Episcopos adempta laicis, tum Principibus, tum populo. c. non est permittendum. d. 63. prohibitumque iis ob vitandam confusionem & contentionem, ne se tali electioni immiscerent. c. 1. 2. 7. d. 63. vel etiam Principes ipsi sponte renunciarunt. c. Valentinianus. d. 63. remanente eadem potestate eligendi Episcopos aliòsque Prælatos Ecclesiasticos penes omnes Clericos ac Religiosos diocesis. c. obeuntibus. d. 63. Tum Clericis separatim à Religiosis statutum, ut hi Abbates suos vel Præpositos, seu Priores; isti suos Episcopos & Prælatos eligerent. c. 1. & c. cum terra. h. t. Ac denique potestas eligendi Episcopos ad solos Canonicos Capitulares Ecclesiarum Cathedralium devoluta, ut constat ex variis canonibus h. t. Duravit hæc consuetudo diu in Ecclesiâ, duratque etiamnum in plerisque Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ. In Hispania verò, Gallia, Polonia, Lusitania Reges ex speciali privilegio Pontificis Episcopos nominant, & præsentant à Pontifice instituendos. In plerisque Italiæ locis Papa liberè eos nominat, creat, & instituit. Azor. cit. l. 3. c. 28. q. 3. Quin & Papa exceptis dictis regnis & Germaniâ, ob specialia concordata generaliter reservat sibi Ecclesiarum omnium Episcopatum Archi-Episcoporum Patriarchalium provisiones. Extravag. ad Regimen. de præbend. Vide de his Azor. loc. cit. Tholof. de Elect. c. 5. Barb. de off. Episcopi.

Questio 238. Ad quos spectato jure communi per se primò & directè spectet electio Prælatorum?

Respondeo ad Capitulum, congregationem, seu communitatem, cui præficiendus est Prælati. c. congregatio. 16. q. 7. eò quòd, qui sunt membra ejusdem Ecclesiæ, cujus Prælati est caput, melius censeantur informati de necessitatibus & commodis Ecclesiæ, quàm extranei, eorumque consilio geri debeant negotia Ecclesiæ. c. novit. & c. de his, quæ sunt à Prælati sine consensu Capituli. proinde Prælati vel non eliguntur, sed à supremo aliquo Superiore instituuntur; vel si eligantur, eligi debent à Collegiis, quibus præsent, nisi aliud consuetudo vel privilegium aliquod disponat. Pass. c. 10. q. 1. num. 3. Barb. de jure Eccl. l. 1. c. 19. num. 44. Peyr. in Pral. q. 1. c. 4. 3. §. 3. Suar. tom. 4. de relig. l. 2. c. 4. num. 1. Azor. p. 2. l. 6. c. 14. q. 6. & c. Retineturque hoc jus commune vel maxime in religionibus, & servatur in Germania quoad electionem Episcoporum ob concordata inter Nicol. V. Pontificem & Frider. III. Imperatorem. Porro hoc jus eligendi non est ex necessitate, neque ex ordinatione divina, ut erroneè docuit Ferret. conf. 305. sed ex mera Pontificum indulgentia derivatum. Rebuff. de elect. in princip. Fagu. ad c. nullus. h. t. n. 13. Bellarm. tom. 1. controv. 5. l. 1. c. 8. constat ex dictis q. præced.

Questio

Quaestio 239. Quid hic intelligatur nomine Collegii Ecclesiastici?

Respondeo: intelligi congregationem Clericorum (auctoritate Superioris collectorum, & certis Regulis colligatorum. Pass. loc. cit. num. 7.) qui veluti fratres sub uno Patre, vel veluti membra unum corpus Ecclesiasticum constituunt; Quale quia non constituunt Vicarii, Sacellani, aliterve beneficiati, qui etsi eidem Ecclesiae, vel uni alteri obstricti sint, & deserviunt, subiecti etiam uni v. g. Parocho; ut singulares tamen; & ut multitudinem facientes vivunt, variis ministeriis & officiis deputati; (unde nec communi utuntur sigillo. v. dilecta. juncta gl. de excessibus Pralat. nec communem procuratorem, vel syndicum constituere possunt. l. i. ff. quod cuiuscumque universit. nomine. &c.) ad eos de jure communi non spectat electio Pralati. Barb. de off. Episcopi. p. i. cit. c. 3. Fagn. in c. nullus. h. t. num. 31. sed nec sibi Superiorem eligere possunt. Pass. l. cit. Porro unde cognoscatur, an plures sint in Ecclesia; vide apud Jo. Andr. & alios ad cit. cap. dilecta. &c.

Quaestio 240. Quot personae requirantur ad constituendum primò Collegium, conferendamque congregationi alicui jura Collegii, seu universitatis?

Respondeo: ad primò constituendum Collegium tam Ecclesiasticum quam civile requiri minimum tres. Sylv. c. collegium. Gl. in c. i. h. t. duo (quamvis hi duo duos sufficere velint ad congregationem; quam tamen distinctionem inter Collegium & congregationem, utpote nec in jure, nec in ratione fundatam communiter rejiciunt alii. Pirh. hic. num. 10.) Laym. ad cit. c. i. num. 1. &c. contra Abb. ad c. i. h. t. id negantem de collegio ecclesiastico, quod putat ab initio constitui posse ex duobus, quorum neuter sit Pralatus alterius; eò quòd ex Innoc. ad c. cum ignores. &c. notet necessariù non esse ad rationem Collegii, ut habeat Pralatum vel Rectorem. Item contra Barb. Mascari. Archid. Tambur. pluresque alios cit. à Pass. n. 4. qui tamen dum duos sufficere tradunt ad Collegium, non tam de Collegio primitus constituendo, quam de eo jam constituto, ejusque juribus penes duos conservandis loqui videntur. Ratio responsionis est, quòd sic constitutum sit à jure civili l. Neriarius. &c. ff. de verborum signif. à jure civili autem recedendum non sit, nisi dum à jure canonico corrigitur, aut peculiare quid pro Ecclesiasticis statuitur. Pirh. loc. cit. Jam verò hoc non fit: nam dum Pontifex c. i. h. t. ait: Nullus in Ecclesia, ubi duo vel tres fuerint in congregatione, nisi eorum electione eligatur presbyter (id est Pralatus. Innoc. ad c. i.) id solum voluit definire: jus Pralatum eligendi ad Collegium pertinere, licet duo tantum super sint ex Collegio post mortem Pralati.

Quaestio 241. Quot personae sufficiant ad Collegium jam constitutum, ejusque jura conservanda?

Respondeo: duae, vel etiam una. l. sicut. ff. quod cuiuscumque universit. nomine. &c. At b. in c. 2. de postul. Gl. in c. i. h. t. minus enim plerumque ad conservationem, quam primam rei constitutionem requiritur. Unde, dum è tribus primò constituentibus Collegium moritur, vel congregationem deserit unus (idem est, si suffragio suo renunciet. Pass. loc. cit. num. 9.) poterit unus alterum eligere in prala-

tum. Jo. Andr. in reg. juris 80. in 6to. Et si moriatur duo, penes unum remanebit Collegium, non quidem actu; cum hoc electionem plurium importet, sed veluti habitus; potestque is exercere actus Collegio competentes; v. g. postulare, vel potius nominare, si non se ipsum, ut voluit aliqui, saltem personam aliam idoneam. Gl. in cit. l. Neriarius. Host. in c. 2. de postul. Abb. in c. i. h. t. num. 6. Barb. l. 1. de jure Ecclesiast. c. 19. num. 46. alique cit. à Pass. Porro mortuis omnibus, è Collegio vel alio migrantibus jus eligendi, similiaque jura ac privilegia extinguuntur, si corporalia seu personalia sunt, hoc est, directè & per se concessa congregationi certarum personarum: sicut si realia & localia sunt, hoc est, per se & directè concessa rei vel loco, v. g. Ecclesiae, monasterio, universitati, accipiendo has voces pro materiali edificio; inseparabiliter enim tunc cohaerent parietibus, adificiò directo, etiam soli fundo. c. hoc. i. 6. q. 7. juxta gl. Laym. ad cit. c. i. num. 5. Abb. ad c. 2. de postulatione.

Quaestio 242. An jus eligendi competat ei, qui verè nactus non est quasi dominium beneficii, sed solum possessionem cum bona fide, adeoque est solum in possessione juris eligendi?

Respondeo affirmativè, valetque ejus suffragium, modò ante electionem lis non fuerit contestata super illius jure eligendi; etiam si postmodum succumbat in causa sibi super hoc jure Canonice & eligendi mota, adeoque verè quòd ad proprietatem illè non habuerit hoc jus. Sequitur enim jus suffragii possessionem, non proprietatem juris. c. cum olim. & c. querelam. h. t. Fagn. ibid. citans Jo. Andr. & alios. Potesit siquidem possessor bonae fidei percipere fructus rei possessae ante contestatam litem super proprietate. l. bona fidei. ff. de acquirendo rer. dom. sed electio est quasi fructus quidam juris beneficii, sicut presentatio juris patronatus. Pirh. num. 20. ergo pertinet ad possessorem bonae fidei, jure sic disponente in favorem possessoris bonae fidei, & commodum Ecclesiae, ne incerta sit ministrorum institutio, aut diu differatur. Laym. in qq. can. de Elect. q. 27. Quod eòsque valet, ut si cum tali possessore concurrat alter alleuens, ad se spectare de jure Canonice, & consequenter jus eligendi, hoc excludo, admittendus sit possessor, modò constet illum esse in possessione cum bona fide (quae praesumitur in possessore, eò nec contrarium probetur) cit. c. cum olim. & Argument. c. consultationibus &c. de jurepatron. Ne si proprietarius praefatur, possessor desiciatur hac ratione possessione sua sine auctoritate judicis, quod vetatur c. in literis. de restit. spoliar. Quinimò si Capitulares talem admittant possessorem ad electionem cum protestatione, ut non valeat ejus suffragium, si proprietatem beneficii reipia non habeat, inutilis sit hæc protestatio, nihilque noceat possessori, nisi hic expressè consentiat isti protestationi (quod non censetur facere tacendo; cum juxta communem DD. & Gl. in reg. juris 43. in 6. taciturnitas pro consensu habeatur, si de comodo ejus, qui tacet, agatur; non autem, si de ejus incommodo) & nollit aliter valere suum suffragium, quam si ei proprietatem beneficii reipia competat. Gl. in c. Cum una. h. t. Aliud est in possessore, de cuius possessione vel bona fide dubitant Electores; tunc enim utiliter fiet talis protestatio, & si postea compareat Superior, ad quem spectat confirmatio, illum

illum verè fuisse in possessione bonæ fidei, ejus suffragium valebit; secus si contrarium comperiat. Innoc. Laym. & alii in c. humana. h. t.

Quæstio 243. An jus eligendi Prælaturam aliis quoque Clericis, qui de Collegio non sunt, competere possit?

Respondeo: de jure communi non competit, ex dictis. Unde sequitur primò, in regulariis electionibus non competere jus eligendi nisi professis, cum non professi nondum sint incorporati Religioni c. ex eo. h. t. in 6. c. indemnitate. ibid. Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. lib. 2. c. 4. Tambur. tr. 3. de c. 19. Pass. c. 10. num. 21. competit tamen tacite professis, quia verè professi. cit. c. ex eo. & c. ibid. Franc. num. 1. Laym. Pass. ll. cit. quamvis de eo constare debeat, quòd Novitiatum absolvent, juxta præscriptum Trid. professionemque suam probare debeant, si iis opponatur defectus professionis. Rotà cit. à Pass. Sequitur secundò Religiosum, etiam si sit ejusdem Ordinis, si non sit de eadem numero congregatione, ad quam hic & nunc spectat electio, non posse in ea eligere. Peyr. in subdito q. 1. c. 31. not. 8. Laym. l. 4. tr. 2. c. 12. num. 3. Suar. loc. cit. num. 2. Hinc Generales & Provinciales quia ad nullum determinate conventum pertinent, in nullo habent votum seu jus eligendi Prælatos locales conventuum; quamvis juxta aliquorum Ordinum statuta possint eos instituire. Pass. loc. cit. num. 26.

Quæstio 244. An saltem id vi privilegii vel consuetudinis competere possit Clericis extraneis; quo nomine etsi veniant etiam ii, qui licet sint membra Ecclesie, vel Conventus, pro quo eligendus est prælatus, carent tamen qualitate aliqua à jure vel consuetudine requisita ad hoc, ut quis sit elector. Pass. c. 3. q. 2. n. 1. de his tamen hic non queritur?

Respondeo affirmativè. primum sumitur ex c. dilectus. de consuetud. Abb. in c. humana. h. t. sic Abbates privilegio acquirere possunt jus eligendi cum Canonicis Episcopum. Azor. cit. c. 14. q. 6. cum communi: Alterum quoque constat ex cit. c. dilectus. c. cum Ecclesia. & c. de causa possess. & propriet. c. bona. 4. de postul. & ibi Hof. Bald. & c.

2. Præscribitur autem jus eligendi spatio, quo præscribi solent jura spiritualia seu Ecclesiastica, nempe 40. annis; intra quod tamen tempus necesse est, & sufficit, ut facta fuerit aliqua electio Superioris auctoritate confirmata. Azor. loc. cit. ex Innoc. Franc. in cap. cum de benef. de prob. in 6. Et sic jam extraneus, qui hac viâ præscriptionis acquisivit jus eligendi, non est solum possessor; sed dominus juris eligendi, & de Collegio eligentium; unde vocari debet, & nunquam rejici ab electione. Pass. loc. cit. num. 30.

Quæstio 245. An ex pacto seu voluntate eorum, ad quos jus eligendi pertinet, Clericis extraneis communicari possit potestas eligendi?

Respondeo: contra Navar. l. 1. conf. 2. de consuetud. num. 3. & Lezanam c. 15. num. 20. & alios putantes id fieri posse à toto Capitulo, nemine Capitularium dissentiente. Item contra Laym. in qq. P. Leuren. Fori Benef. Tom. 11.

can. de elect. q. 19. Pirh. num. 14. Engels & alios tenentes; id posse fieri pro una vice prælaturâ vacante, eò quòd c. scriptum. h. t. habeatur convenisse canonicos mutuo consensu, ut ad electionem Patriarchæ Constantinop. admitterentur septem Præpositi extranei, quod Pontifex comprobavit: Negant tamen id sine consensu Superioris posse concedi ad dies vitæ personæ, vel etiam in perpetuum dignitati extraneæ, multòque magis negant, posse capitulares in perpetuum, & absolute abdicare à se jus eligendi. Respondeo, inquam, negativè; jus enim eligendi in electione canonicâ ipsis Capitularibus non nisi ex consensu Papæ competit, & nulli competere potest, nisi cui Papa id concesserit; ergo nulli de collegio, nec toti Collegio competit posse dare alicui jus eligendi, & admittere extraneum, ut is validè eligat, præsertim, cum inter cæteras qualitates requisitas in illis, quibus Papa jus eligendi canonicè concessit, sit una, ut vocalis sit de Collegio eligentium tanquam ejus membrum & pars, ut sumitur ex c. cum dilectus. de consuetud. Pass. c. 3. q. 2. num. 34. & 35. citans Donar. in praxi p. 3. t. 2. q. 15. qui etiam vult, electionem, in qua admittitur externus, esse nullam, quod tamen rectè reprobat Pass. Neque enervat responsionem, quòd concedant canones, ut ab initio in fundatione Ecclesie collegiata pacto constitui possit, ut electio Prælati simul spectet ad Prælatum vel Capitulum extraneum, vel ad ipsum patronum ecclesiasticum. Gl. in cap. nobis. & c. de jure patronatus. v. nisi aliter. Laym. Pirh. loc. cit. hoc namque speciale est, & indulgetur à Papa ad excitandos fideles ad fundationes & dotationes Ecclesiarum. Neque quòd Capitulares eligere possint per compromissarios extraneos; hoc enim illis expressè concessum est c. quia propter. h. t. nullibi autem concessum, ut possint admittere externum ad secum eligendum. Pass. loc. cit. Nec sufficit dicere, id etiam nullibi prohibitum; cum non prohibitio non det, quod non habetur; sed ad hoc opus sit concessione. Pass. ibid. Atque ex his sequitur, Superiorem quoque nullum inferiorem Papæ posse admittere talem extraneum ad electionem; quia dispensare non potest in lege Papæ requirentis, ut eligens sit membrum Capituli. Sed neque externum, qui talis dicitur ob carentiam alterius alicujus qualitatis requisitæ in Electore, nisi fortè qualitas sit talis, qua inducta sit lege, in qua ipse dispensare possit, v. g. lege alicujus Capituli generalis Regularium, in qua idem Capitulum dispensare potest. Pass. loc. cit. num. 10.

Quæstio 246. An laicis secularibus (de laicis enim Religiosis professis constat, quòd admitti possint in electionibus Regularium, non tantum ex privilegio, sed & ex consuetudine, saltem immemorabili. Gl. 3. in Clem. ut ii. de ætate & qual. Io. And. in c. ex eo. h. t. in 6. Fagn. in c. massana. h. t. num. 18. Pirh. n. 18.) competere possit jus eligendi Prælatos Ecclesiasticos ex privilegio?

Respondeo affirmativè, nimirum concessio à summo Pontifice. cap. quòd sicut. c. sacrosancta. Hof. Pass. cum communi. In quo casu eligit, non tam auctoritate propriâ & sæculari, quàm Ecclesiasticâ; ex commissione scilicet Papæ. Laym. in qq. can. hic. q. 20. Sed neque excedit potestatem

Papæ habilitare laicos ad jura spiritualia possidenda; uti de facto ab eo habilitati sunt sæculares laici ad jus patronatus (quod spirituale est, & absque simonia vendi non potest. *c. de jure. de jure patron.*) quamvis difficiliter concedatur jus eligendi quàm præsentandi; quia illud est potentius, & majus jus tribuit, estque plerumque circa Prælatos ecclesiasticos, quorum autoritas in spiritualibus non dependere debet à sæcularibus. Engels *hic num. 4.*

Questio 247. Vtrum id eis competere possit ex consuetudine?

Respondeo negativè, *cap. Massana, h. t. Abb. c. querel. c. quod sicut. de consuetud. Host. in summa. de elect. num. 5. Pass. c. 10. num. 19. Azor. p. 2. l. 6. c. 4. q. 28.* Verumque id est etiam de patronis. Anelus in *addit. ad Abb. ad c. quisquis. h. t. Pass. c. 2. q. 4. n. 11. Laym. l. 4. tr. 2. c. 12. num. 8.* Tenetque de consuetudine temporis immemorialis Fagn. *ad c. Massana. num. 16. Pirh. num. 17. ad hunc tit.* cum enim jus eligendi spirituale absque privilegii titulo possideri nequeat, nullo tempore præscribi potest. Argum. *c. causam. de præscript. falsa* proinde ea Legistarum Regula: Quidquid Principis privilegii acquiri potest, idem & consuetudine immemoriali acquiritur: in eo casu, dum quis est incapax possidendi (& consequenter præscribendi) absque privilegii titulo, Repugnâtque talis consuetudo libertati Ecclesiasticæ. *c. sacrosancta. & c. quisquis. & c. h. t.* ac proinde reprobatum à jure can. tanquam corruptela & abusus. *cap. 1. & ult. de consuetud. Pirh. loc. cit.* Sed neque consuetudine introduci posse, ut si contra consensum Principis laici, eo vel non requisito, vel repugnante facta fuerit electio, ipso jure sit irrita, vel etiam cassanda, docet Abb. *in c. quod sicut. h. t. contra Innoc. apud Pass. c. 8. q. 3. num. 13.* salvo tamen jure, quod habet Princeps opponendi contra electum, ita ut, si probet electum meritò sibi suspectum, & sui principatus interesse, ut electio cassetur, electio sit cassanda. Abb. Innoc. Felin. *in s. super his. de accusationibus.*

Questio 248. Vtrum id eis competere possit ex pacto?

Respondeo negativè, ita ut vi nullius unquam donationis, conventionis, aut compositionis, consentiente etiam prælato, quin & toto Capitulo, & interveniente auctoritate Episcopi, laico, etiam si is sit patronus, etiam in prima Ecclesiæ fundatione constitui possit jus eligendi Prælatum Ecclesiasticum, sumitur ex *c. sacrosancta. h. t. Host. hic. v. in collegiata. Pirh. num. 15. & 16. cum communi;* quia cederet hoc ipsum in grave detrimentum Ecclesiæ, ejusque libertati repugnaret, si inferiores Papæ possent laicis jus illud eligendi concedere.

2. His tamen non obstantibus, per pactum constitui potest, ut ante electionem consilium patroni laici requirendum sit, vel ut interesse debeat tractari de electione faciendâ, quin & ipsi electioni, absque tamen suffragio, Innoc. *in cap. quod sicut. h. t. num. 1. Jo. And. in c. nobis. de jure patron. n. 12.* Quin & consuetudine acquiri, vel etiam ex voluntate Capitularium, ut laicus, etiam non patronus, intersit electioni, & ad hoc vocari debeat, ut electores protegat, etiam armatâ manu. Bald. *hic in princip. & præfens in aula capitulari* (ut docent Abb. Butrio, Andr. Pass. & alii communiùs contra Fagn. *in c. quisquis. num. 30. & seq. fuscè probantem contra-*

riù, nimirum hoc ipsum esse ab usum sæcularis potestatis, & obtinere libertati Ecclesiasticæ) vel ut eos instruat, formamque faciendi electionem doceat; vel tanquâ tabellio, ut processum electionis conscribat (non enim requiritur, ut Notarius electionis Ecclesiasticæ sit Clericus. Fagn. *in c. quisquis. n. 19. & 20. citans plures alios contra Host.*) Gl. *in c. quia propter. h. t. v. redacta. Jo. And. & Bald. in c. Massana. Pass. c. 10. num. 19.* Et de hoc modo interessendi electioni procedit textus *cit. c. nobis: Non electioni faciendæ, sed jam factæ honestius postulatur assensus, nisi aliter de sua jurisdictione obtineat, ut partes suas interponere debeat & c.* vel sermo ibi est de patrono ecclesiastico. Gl. *ibidem. v. nisi aliter.*

Questio 249. An igitur Electio à Clericis unâ cum laicis celebrata sit irrita?

Respondeo affirmativè. *c. querelam. h. t. ibidem. Abb. num. 8. cap. quisquis. h. t. c. Massana. h. t.* (ubi licet fiat mentio solum de electione Episcopi, extendendum tamen hoc ipsum est propter rationis identitatem ad electionem alterius etiam prælati. Pirh. *n. 18.*) *ibid.* Cardin. Imol. Barb. idemque *l. 1. de jure Eccl. n. 79. Suar. l. c. 1. 8. l. 2. c. 4. n. 2.* Tamb. *de jure Abbat. d. 5. q. 8. nu. 8.* Eò quòd hoc, nempe exclusio laicorum immiscentium se ipsi electioni ferendo suffragium, sit de forma electionis. Pass. *c. 10. num. 17.*

2. Unde videtur hoc ipsum procedere, non tantum, ubi electores Clerici scienter & voluntariè admittunt laicos ad cogitandum: Verum etiam, ubi admittuntur illi sine omni culpa capitularium, nimirum vel per ignorantiam, vel quia eos se vi immiscentes prohibere nequeant; vel quia gravi metu coguntur illos admittere; licet non consentiant in laicorum suffragium, sed positivè protestati sunt contra illa. Laym. *in c. Massana.* Butrio *in c. fin. de procurat. num. 2.* Eò quòd pœnalis illa constitutio principaliter edita sit in odium laicorum, præsumendum se electioni immiscere. Quin & canon iste latus in favorem immunitatis & libertatis Ecclesiasticæ dicto modo restringi non debeat. Nec obstat Regula juris *27. in 6. utile per inutile non vitiat;* nam non procedit regula illa, dum inutile, vel vitium est in forma, uti hic contingit. Bald. *hic num. 2.* Et in mixtis separabilibus (qualis est actus electionis, utpote individuum) magis attendendum est ad id, quod nocet, quàm quòd prodest, adeoque hic magis inspicienda qualitas laicalis ad destructionem actus, quàm qualitas ecclesiastica ad illius productionem, Ant. de Butr. *hic notab. 1.* apud Fagn. Nihilominus contrarium: nimirum electionem factam ab habilibus non irritari per admixtionem laicorum, vel aliorum inhabiliù ignorantèr admissorù, satis probabiliter sustinet Fagn. *ad cit. c. Massana. num. 10. 11. 31. & 33.* citans pro se Innoc. *in c. illa,* qui etiam asserat id verum esse, si unus tantum ex electoribus esset habilis, & omnes alii inhabiles; item *c. fin. de procurat.* ubi expressum sit, valere actum collegialiter gestum ab habilibus, & inhabilibus ignorantèr admissis; Butrioque opponit, quòd mixtum ex duabus naturis assumat naturam ejus simplicis, quod est favorabilis, & per quod jus consortis conservatur. *c. sanis. & c. de sepultura. & l. si communionem. ff. quemadmodum servit. amittatur.* & juxta Regulam, quam ponit Gl. *in c. unicum. de jure patron. in 6. v. Ecclesiasticus.* Hanc sententiam Fagn. valde probabilem affirmat, Pirh. *num. 18.*

Questio 250. Penes quos sit jus eligendi, quando Capitulares scienter elegerunt indignum, vel etiam postularum ad administrationem in spiritualibus, vel temporalibus ante postulationem à Superiore admissam, vel sine ejus licentia receperunt, adeoque pro ea vice privati sunt potestate eligendi?

Respondeo primò: si aliqui tantum elegerunt indignum (idem, uti & sequentia applica recipientibus taliter postulatam) electione illà, utpote invalidà, rescissà, potestas eligendi residet penes reliquos. Abb. in c. cum Vintoniensis. h. r. num. 2. possuntque hi statim eodem contextu decretum facta à se electionis, si in ea consentiant, promulgare, vel novum scrutinium, aliis exclusis, inchoare. Abb. loc. cit. num. 12. Laym. de Elect. q. 64. Pirh. num. 47. (ubi cavendum, ne minor pars id faciat, priusquam ab Eligentibus indignum tale decretum formatum sit, aliis eorum electio foret quoque irrita, utpote non facta à majore parte Capituli; cum ante tale formatum decretum eligentes indignum necdum privati erant jure eligendi, de quò paulò post) quinimo remanet hæc potestas penes unicum, si illo excepto, reliqui omnes elegerunt indignum. Gl. in c. perpetuo. &c. h. r. in 6. in notatis.

2. Respondeo secundò: si omnes Capitulares elegerunt indignum, potestas eligendi pro illa vice devolvitur ad Superiorem; In Metropolitanis quidem & Cathedralibus Ecclesiis ad Papam; in aliis verò inferioribus Ecclesiis non exemptis ad proximum Superiorem, ad quem aliàs spectat electum confirmare. c. quanquam. h. r. in 6. ibid. Gl. magna in notatis. Abb. loc. cit. num. 2. Pirh. num. 48.

3. Respondeo tertio: si Capitulares in prima Electione innocentes, in secunda electione, & ipsi omnes elegerint indignum, potestas eligendi non devolvitur ad eos, qui in prima electione fuerant nocentes, sed ad Superiorem, cujus est electionem confirmare, non secus, ac si omnes ab initio deliquissent. c. bona. h. r. juncta Gl. v. ad nos. ubi etiam ait, adverbium illud pariter non denotare identitatem temporis; sed similitudinem delicti, jam enim Capitulares omnes quoad istam electionem privati sunt jure suffragii. Laym. l. cit. Pirh. num. 49.

Questio 251. Num igitur pœna illa privationis non incurratur, adeoque non procedat illa devolutio juris eligendi, priusquam ex votis eligentium scienter indignum, vel etiam eligentium contra formam à jure can. præscriptam subsequuta sit communis electio, hoc est, formatum ex iis sit publicum & capitulare decretum electionis?

Respondeo affirmativè (nisi forte vel per privilegium, vel consuetudinem inductum esset in Ecclesia aliqua, ut electio facta à majori parte Capituli præsentis ex votis à singulis præstitis, & publicatis in Capitulo, censeatur esse perfecta; tum enim eligentes scienter indignum pœnam illam privationis incurrunt, etsi communis illa electio necdum secuta. Laym. in c. perpetuo, & ex eo Pirh. hic num. 50.) Nam licet de cætero jam data sint à singulis suffragia, promulgatumque etiam sit scrutinium, adhuc non censetur perfecta electio ante formatum decretum solennis & publicæ, seu

P. Leuren. Fori Benef. Tom. 11.

communiter nomine omnium facta electionis. cit. c. perpetuo. &c. ibid. Gl. v. perseverant, & c. in Genesi. h. r. Imol. & Jo. Andr. ad c. congregato. h. r. Abb. loc. cit. num. 5. In privato siquidem scrutinio, in quo singuli singulariter dant sua vota, propriè loquendo non eligunt, sed potiùs nominant eligendum, ut colligitur ex c. congregato. h. r. Abb. ibidem. num. 3. Electio autem propriè dicta illa est, quæ post peractum & publicatum scrutinium fit communiter nomine omnium. c. perpetuo. h. r. in 6. quare poterunt ac debent etiam illi, qui ante indignum elegerant, ad electionem aliam procedere. cit. c. perpetuo. Rectè autem ii, qui non elegerunt indignum, consulunt juri suo, si permittant cæteros numero plures, qui elegerunt scienter indignum, procedere ad decretum electionis publicæ; cum enim poterunt isti pauciores sibi soli jam eligere, utpote ad quos jam cæteris privatis jus eligendi devolutum est; Laym. de Elect. q. 64. & ad cap. Vintoniensis. num. 4. In quo casu dici non poterit absolute facta electio à minore parte Capituli; sed potiùs à toto Capitulo; quia isti, etsi numero pauciores, penes quos solos tunc est potestas eligendi, aliis eà privatis, repræsentant totum Capitulum per fictionem juris. Abb. ad c. congregato. h. r. num. 4. citatus à Pirh. num. 56. Quòd si cæteri privati voluerint se huic electioni intrudere, & moniti non desistant turbare Capitulares non privatos, poterunt ab his etiam per vim expelli, per se loquendo & secluso scandalo, aliisque extrinsecis incommodis. Dummodò tamen notorium sit illos pro illa vice privatos esse jure eligendi; secus si de eo dubitetur; nemo enim in causa non manifesta potest sibi ipsi jus dicere; Unde tunc aliter sibi providere debebunt non privati. Vide Pirh. num. 54.

Questio 252. An Capitulares, ad quos propter delictum aliorum eligentium indignum tota potestas eligendi pro ea vice devoluta est, possint, si velint, illos voce privatos admittere ad novam Electionem?

Respondeo affirmativè. Gl. in c. cum Vintoniensis. h. r. v. admiserant. ibid. Innoc. & Abb. cum communi. Privatio enim illa cedit in favorem non delinquentium; ideoque ab iis remitti potest. Pirh. num. 51. Et quamvis, qui indignum elegerant, suspensi sint à beneficio, non tamen ab officio (possunt enim & debent tempore illius suspensionis celebrare officia, ac ideo modicam sustentationem ex beneficiis percipere possunt, ne carentes proprio patrimonio, nec aliunde habentes, omnino egeant) adeoque, quantum est ex eorum parte, eligere non prohibentur, modo alii illos ex gratia admittere velint. Gl. ibidem. Requiritur autem ad hanc admissionem, ut omnes omnino, nemine illorum innocentum dissentiente, in eam consentiant. Abb. in cap. cum Vintoniensis & in c. scriptum. h. r. In statuendis enim sine necessitate, vel utilitate publica, per quæ præjudicatur juri singulorum (uti contingit per talem admissionem, cum, pluribus admittis, plerumque minus efficax sit votum cujuslibet) omnium consensus necessarius est, valè que reg. juris 29. in 6. quod omnes tangit, ab omnibus debet approbari. & 56. eod. in re communi melior est pars prohibentis, id est, unus & solus, si se in tali casu opponat, omnes impedire & prohibere potest, ne assentiantur intentum: Porro postquam semel admittitur, vel semel ab electione exclusi fuerunt, jam cessat

K 2

eorum

eorum privatio, & recuperant jus eligendi, tamen si electio, ad quam admissi, vel à qua exclusi, effectum consecuta non sit ex alio, quàm quia electus fuit indignus, capite; quia in poenam delicti sui respectu solum electionis proxima post illam, in qua deliquerunt, privati fuerunt jure eligendi. Gl. cir. communiter recepta. 16.

Quaestio 253. Quid, si ergo aliqui eligentium indignum id fecerunt ignoranter, an electio facta à ceteris eligentibus dignum, dum hi constituunt minorem partem suffragantium, valebit, & promulgari poterit electio?

Respondeo: valebit, si eligentes dignum numero superent eligentes ignominiositer indignum; secus si non superent; quia jam non erit facta à majori parte Capitularium praesentium, & non privatorum; cum eligentes ignominiositer indignum poenam privationis non incurrerint, sumitur ex cap. scriptum. & cap. innotuit. h. r. & ibidem Abb. num. 5. Idem dicendum, dum aliqui majoris partis postulantis indignum id fecerunt ignoranter. Abb. l. cir. Pirh. num. 63.

PARAGRAPHVS III.

De iis, qui etsi spectent ad Collegium, eligere tamen prohibentur jure naturæ, jure positivo, consuetudine.

Quaestio 254. Quinam jure natura prohibeantur eligere?

Respondeo: omnes ii, qui non sunt constituti in perfecto usu rationis. Hinc primò eligere non possunt amentes. Gl. in c. ex eo, h. r. in 6. Navarr. cap. si quando, de rescript. Pass. c. 10. num. 12. cum communi. Electio enim est actus liber eligentis, ejusque liberum consensum exigit. c. quia propter. h. r. Abb. in c. quisquis. h. r. num. 5. Eligere tamen possunt pro tempore, quo habent lucida intervalla, quia tunc non sunt constituti extra perfectum usum rationis. Pirh. ad h. r. nu. 26. Praesumendum verò erit, electionem factam tempore lucidi intervalli, & sanæ mentis, si actus electionis quietè habitus stultitiam non sapit; sed congruit homini sanæ mentis. Menoch. presumpt. 45. num. 66. Pass. loc. cir. citans Covar. Fulgos. Jason. Bald. in l. furiosum. c. qui ratam facere pos. Secundò perfectè ebrii propter eandem rationem. Tertio iracundi, intellige, pro statu iracundiæ tollentis usum rationis. Pax Jordan. lib. 2. tit. 6. num. 2. Pass. de elect. c. 10. nu. 14. ac denique dæmoniacy, intellige, si privantur usu rationis, secus si usu rationis libero polleant. Pass. loc. cir. num. 15. citans Sigisra. de Bonon. de elect. dub. 86. num. 11.

Quaestio 255. Quid hoc in puncto dicendum de impubere, hoc est, minore 14. annis, si sit masculus, vel 12. si sit femina?

Respondeo: eos regulariter loquendo jure natura eligere non posse, c. ex eo, h. r. in 6. Prauc.

Barb. & c. cum communi. Etsi enim talis attigisse potuerit annos discretionis, & habere deliberationem, quæ sufficit ad peccandum mortaliter; non tamen censetur habere eam experientiam, & prudentem deliberationem, quæ est necessaria ad electionem Praelatorum Ecclesiæ. AA. iidem. Pass. loc. cir. num. 10. citans Barb. juris Eccles. l. 1. c. 19. num. 48. Biax. de elect. p. 1. cap. 16. Sylv. v. elect. 1. num. 5. & c. Unde licet jure antiquo pupillus modo infanciam (qualis in jure vocatur ætas minor 7. annis, uti & ætas ab exacto septennio ad annum decimum quartum dicitur pueritia. l. si insantes. c. de jure liberandi) excessisset, conseq. poterat beneficium, imò Canonicatum Cathedralis Ecclesiæ. Argum. c. ex eo, non tamen pupillus, etsi septennio major, admittebatur ad ferendum suffragium in Capitulo. Gl. in c. si eo tempore. de rescript. in 6. Porro jure quoque ecclesiastico novo eatenus impuberes quasi consecutivè excluduntur ab eligendo, quatenus juncta reg. 17. cancell. admitti quis nequit ad Canonicatum Cathedralium ante annum decimum quartum, & ad Canonicatum Ecclesiæ Collegiæ ante annum decimum, & Concil. Trid. sess. 23. c. 6. de reformat. statutum, ut nullus beneficium obtinere possit ante annum 14. Item quatenus, ut dicitur paulò post, in electore necessarius est Ordo sacer, ad quem necessaria est ætas longè superans statum impubertatis. Pass. loc. cir. num. 10. in fine.

Quaestio 256. Quid hac in parte sit circa cecos & surdos?

Respondeo: non prohibentur eligere; cum liberè de eligendo deliberare valeant. Pass. loc. cir. c. 10. num. 16. citans Castel. loc. paulò post. citand. & Dian. p. 5. r. 6. resol. 13. Sed neq. necessarium, quamvis bonum, ut cæcus votum suum faciat scribi ad mentem suam ab aliquo ex iis, qui non habent interesse in futura electione, requirendo etiam ab eodem, ut praestet sibi juramentum de fideli annotatione personæ à se nominatæ. Pass. loc. cir. contra Castel. de elect. c. 5. num. 59. & 68. consultitur tamen cæcis à Dian. & Castell. l. cir. (quod Sigisra. à Bonon. extendit ad surdos) ut renuncient voci suæ, ad tutiore conscientia agendum.

Quaestio 257. An ad hoc, ut quis eligere possit validè, requiratur Ordo sacer?

Respondeo: id requiri in Ecclesiis Cathedralibus, quin & Collegiatis. Clement. ut ii, & c. de atate & qualitate. Trid. sess. 22. c. 24. de reform. sic statuenti ad præcludendam viam post plurium annorum fructus Ecclesiasticos perceptos deferendi statum clericalem, Pass. loc. cir. c. 10. num. 50. Engels hic num. 6.

2. Secus est in Ordinibus, non tantum feminarum & virorum constantibus ex Religiosis laicis, ut sunt Ordines militares, hospitalarii, Abb. in c. 1. de procurat. sed etiam in Ordinibus aliis, Monasteriis & Ecclesiis Regularium, quorum constitutionibus cavetur, posse quemlibet professum, etiam sacris non initiarum, habere vocem in Capitulo. Ad ea enim monasteria se non extendit constitutio illa Trident. Tabiena v. electio. n. 5. Portel. v. electio. num. 2. Rodriq. tom. 2. q. 52. a. 5. & alii nixi declarationi S. Congregationis data 22. Maji anno 1577. sic declarantis teste Bellarm. ad sess. illam 22. c. 4. ac proinde in hoc servanda cujusque Ordinis leges & consuetudines. Pass. c. 10. num. 54. Praesertim cum